Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 124. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 30-го ТРАВНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 30, 1980 No. 124. VOL. LXXXVII.

ВІДБУЛИСЯ НАРАДИ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Торонто, Канада (ІС-СКВУ). — В суботу, 17-го травня ц.р., відбулася тут у приміщеннях Інституту св. Володимира нарада Президії Секретаріяту СКВУ, в якій взяли участь: М. Плав'юк, І. Базарко, В. Безхлібник, пастор О. Гарбузюк, В. Мазур, Стефанія Савчук, О. Ковальська, В. Кирилюк, д-р Ф. Мартинюк, Б. Долішний, І. Білинський, Б. Гнатюк, сен. П. Юзик, Ю. Данилів, представник КУК — Л. Філь, представник Комісії Суспільної Служби — З. Дуда і представник КПЛ — Микола Мороз.

Після полагодження вступних формальностей і прийняття протоколу з попереднього засідання, Президія радила над справами, пов'язаними зі скликанням XIV Пленуму Секретаріяту СКВУ до Торонта на 28-го і 29-го червня 1980 року.

Прийнято проєкт програми XIV Пленуму Секретаріяту СКВУ, що його вже розіслано всім заінтересованим зі зазначенням, що всі доповнення і поправки до програми нарад буде можна кожному внести до Президії Пленарної Сесії перед її прийняттям.

Присутні основно продискутували проєкт пляну праці Президії Секретаріяту СКВУ на 1980 рік і прийняли його з незначними поправками. Присутні теж розглянули та прийняли проєкт бюджету СКВУ на 1980 рік.

Президія зайняла вступне становище до підписів деяких членів ЗП УГГ під покаянною заявою у справі Катиня та продискутувала й винесла рішення у справі Українського Представництва на Мадридську конференцію.

Для посилення акції за деколонізацію СССР прийнято окремий проєкт на 1980 рік. Головними точками цього проєкту є: масове висилання листівок з відповідним змістом до голів держав-членів ОН та генерального секретаря ОН з проханням поставити на обговорення Генеральною Асамблеєю ОН та Комісією 24-ох справи деколонізації СССР і звільнення України з колоніяльного ярма, та конференція поневолених і загрожених Москвою народів з участю американського політичного світу та представників місій ОН під гаслом: За деколонізацію СССР.

Тимчасово вирішено справу дії нюйоркського бюра СКВУ та прийнято постанову про дальші заходи для продовжування розбудови Фундації СКВУ. Після полагодження справ адміністративно - технічної натури та заслухання актуальних інформацій засідання закінчено о 6-ій годині вечора.

Фестиваль в Ню Джерзі матиме різноманітні програми

Пассейк, Н.Дж. — Шостий Український Фестиваль відбудеться в суботу, 31-го травня, в Ґарден Стейт Артс Центрі в Голмдел (виїзд ч. 116 з Ґарден Стейт Парквею).

Як відомо, кандидат на президента Республіканської партії Роналд Реген прибуде на цей фестиваль.

Кожен із п'ятьох попередніх українських фестивалів у Ґарден Стейт Артс Центрі втішався широкою популярністю, що позначалось не тільки випродажем квитків на концерт, але й прихильним відгомоном у радіо й українській та англомовній пресі.

У мистецькій програмі, яка проходитиме на головній сцені амфітеатру, починаючи від години 4-ої по полудні, виступатимуть: Ярослав Семчишин — популярний конферансьє; Едвард Іванко — відомий український співак і артист, який виступав на Бродвеї, в Стратфордському театрі, на власній телевізійній програмі в Канаді і який у 1979 році випустив платівку українських пісень „Дарую пісню цю"; Ірена Вельгаш — меццосопрано, яка виграла багато нагород у Канаді; молодий бандурист Петро Косик; танцювальний ансамбль „Україна" з осередку СУМ-А в Чікаго під мистецьким керівництвом Євгена Литвинова; популярні оркестри „Темпо" і „Рушничок", та ансамбль „Сопілка" з Філядельфії.

В справі замовлень квитків на концерт треба звертатися до Михайла Іванцева на тел. (201) 352-8257 і (201) 761-5977. Крім квитків в амфітеатрі, є квитки на травнику по 3.50 дол. від особи. З цього підвищеного травника, що оточує амфітеатр, видно цілу сцену.

Фестиваль розпічнеться о год. 11-ій вранці; пополуднева програма — від 12-ої до 4-ої год. по полудні; мистецька програма на великій сцені — о год. 4-ій по полудні; забава відбудеться в залі української католицької церкви в Перт Амбої (684 Alta Vista Pl.) о год. 9-ій увечорі.

Фестивальний комітет пригадує, що вступ на денну частину програми вільний.

У світі

СЕРЕД ІМІҐРАНТІВ ДО СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ після Другої світової війни прибуло чимало вірмен з різних країн Близького і Середнього Сходу. Впали вони жертвою голосної комуністичної пропаганди, яка накликувала членів народів, що живуть в СССР, вертатися „на родіну". Прибулих вірмен поселювано здебільшого в Ерівані, столиці Вірменії. Не зважаючи на лагідніший совєтський режим у Вірменії в порівнянні до інших країн поневолених Москвою, вірменські іміґранти не змогли привикнути до совєтських гараздів. Тепер вони масово почали діставати совєтські пашпорти на виїзд до ЗСА. Права до виїзду до ЗСА вони домагалися раніше, але їм відмовлювано.

24-го ТРАВНЯ ЗНОВ ВІДБУЛИСЯ В КАБУЛІ, Афганістані протимосковські демонстрації. Як твердять особи, що прибули з Кабулю, демонстрації почалися попереднього дня і в часі сутичок з поліцією та військом згинуло сім осіб. Демонстрацію 24-го травня перевели студенти, які несли транспаранти й викликували гасла проти наставленого Москвою Бабрака Кармаля. Демонстрації відбувалися в різних кварталах Кабулю. В більшости випадків військо намагалося зупинити їх, вживаючи пальну зброю.

В РИМІ, ІТАЛІЯ, АРЕШТОВАНО ЗАСТУПНИКА італійської служби безпеки, Сільвана Руссоманно, за нелегальне передання зізнань терориста Патріціо Печі газетному репортерові великого щоденника „Іль Мессанджеро", Фабіо Ісманові. Зізнання Печі допомогли поліції розв'язати багато таємниць діяльности Червоних Бриґад, а між ними також деталі вбивства колишнього прем'єра Альдо Моро. Римський суд засудив репортера, який передав зізнання П. Печі до друку, на півтора року тюрми, а видавця „Іль Мессанджеро" — на 480 дол. кари. Арешт і засуд репортера італійські журналісти опротестували 24-годинним страйком.

Біля 60 країн бойкотують Олімпійські ігрища в СССР

Вашінгтон. — Згідно з обчисленням Державного департаменту ЗСА, біля 60 країн відмовилися від участи в літніх Олімпійських ігрищах в СССР на знак протесту проти інвазії тієї країни на Афганістан.

Останньою країною, яка приєдналася до бойкоту на заклик президента Джіммі Картера була Японія, Олімпійський комітет якої вирішив цю справу у суботу, 24-го травня, на кілька годин перед офіційним закриттям зголошень. Згідно з повідомленням Міжнародного Олімпійського Комітету (МОК), 56 країн відмовилося від участи в ігрищах, а Організаційний комітет в Москві твердить, що тільки 29 країн не прибуде на Олімпіяду і то „не з політичних причин". Всупереч заявам МОК-у щодо закриття зголошень до 24-го травня, комітет в Москві заявив, що зголошення приниматиметься „ще якийсь час з уваги на вагання деяких країн".

Не послухав заклику уряду Австралійський олімпійський комітет, рішивши взяти участь в ігрищах, хоча кілька складових спортових федерацій цього комітету ще раніше відмовилися від участи.

У міжчасі, у Москві підготовка до ігрищ йде повною парою, як це заявив голова Організаційного комітету Ігнатій Новіков, стверджуючи, що 85 країн прийняли запрошення до участи. Деякі службовці крамниць твердять, що полиці поволі починають наповнюватися різними товарами в очікуванні біля 300,000 туристів. Підготовку до Олімпіяди відчувають також дисиденти, яким органи КҐБ „доражують" виїхати з Москви „на вакації" на час Олімпіяди. Не меншу увагу присвячує поліція п'янюгам та іншим „небажаним елементам", видалюючи їх на провінцію. Для дітей і молоді улаштовується спеціяльні літні табори поза містами, в яких проходитимуть ігрища, а участь в цих таборах — обов'язкова.

В Афганістані продовжуються бої, терор і ісход

Пешавар, Пакістан. — Пресові агентства інформують з Пакістану, що не зважаючи на різні небезпеки, терор стосований проти населення совєтськими окупаційними військами і місцевими режимниками, бої між урядовими військами, совєтською армією і партизанами продовжуються. Крім того, маси афганців переходять кордон до сусіднього Пакістану.

В останніх двох роках більше як 900,000 афганців покинули свою країну і переселились до Пакістану, що виглядає на масовий ісход людности. Переважна більшість афганців втікли із своєї батьківщини після совєтської інвазії. „Не можливо їх не прийняти", — заявив американським кореспондентам речник пакістанської комісії втікачів Шамшер Алі, кажучи, що пакістанський уряд, хоч немає великої можливости допомагати втікачам, все одно робить максимум зусиль, щоб забезпечити їхнє перебування.

Втікачі, очевидно, є тим контингентом з якого повстанське командування і Визвольна Рада Пакістану рекрутують добровольців на боротьбу з комуністичним режимом і совєтськими окупаційними військами, — твердять кореспонденти. Один з лідерів цієї визвольної організації, розмовляючи з американським кореспондентом Марвіном Говом заявив, що „якщо б ми мали подостатком нової зброї то створили б таку нестерпну для совєтів ситуацію, що вони самі без жадного тиску із зовні покинули б нашу країну".

Партизанські відділи потребують в першу чергу легких протилетунських гармат, щоб давати собі раду із совєтськими гелікоптерами, які являються найбільшим нещастям для партизанського руху, — заявляють керівники спротиву.

Індія закуповує модерну зброю в СССР

Ню Делі, Індія. — Індійський уряд під проводом прем'єра Індіри Ґанді відновляє політику закупу зброї в СССР. Попередній уряд прем'єра Морарджі Десаї вступив був на шлях унезалежнення від Москви військового озброєння Індії.

Індійський уряд поробив закупи на суму 1,6 більйона дол. Індійська місія, що тепер перебуває в Москві, підписала договір, яким устійнено роди зброї, що мають бути доставлені Індії. Серед тієї зброї мають бути наймодерніші совєтські танки типу Т-72, літаки МІҐ найновішого типу, морське устаткування та артилерія. Індія отримала на той закуп кредит від Москви з дуже низьким опроцентуванням 2,5 відсотка річно та сплати протягом 17 років.

Після проголошення вістки про цей закуп, речники індійського уряду заявили, що у ньому „немає нічого надзвичайного", тобто, що він не пов'язаний з будь-якими політичними наслідками.

Відбудеться посвячення площі під будову оселі для старших

Детройт, Міч. — Побудова оселі для старших „Українське Село" — це ціль, до якої змагає ціла українська громада великого Детройту. Цей проєкт започаткувала Окружна управа Союзу Українок у Детройті, а згодом створено неприбуткову корпорацію „Українське Село". Корпорацією управляє рада директорів, що працює над придбанням фондів, а опісля буде кермувати будовою й адміністрацією оселі. З створенням корпорації проєкт побудови оселі став проєктом загальногромадським. І як кожне велике діло, так і ця побудова вимагає послідовного і жертвенного вкладу праці великого числа людей та фінансової підтримки всього громадянства.

В неділю, 1-го червня, відбудеться посвячення площі під будову оселі. Площа міститься при 26377 Раєн у місті Воррен, недалеко церкви Св. Йосафата, Українського Культурного Центру та українського торговельного осередку. Урочисте Благословення посілости відбудеться о годині 2-ій після полудня при співучасті всечесніших пан-отців всіх навколишніх церков. Опісля слідує мистецька частина, гри і забави. Святковий комітет підготовляє смачний буфет. Для вигоди гостей, що бажають прибути на площу відразу після церковних Богослужень, буфет буде відкритий від 12-ої години опівдні.

Святковий комітет просить всіх загостити та піддержати великий почин побудови дому старших українських громадян метрополії Детройту.

ІРАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗПОЧАВ НАРАДИ

Теґран, Іран. — В середу, 28-го травня, розпочалися наради іранського революційного парляменту. Спікером став Ядоллоґ Саґабі, а його першим заступником найстарший віком депутат, колишній прем'єр Меґді Базарґан. Номінація Базарґана викликала голосне застереження з боку керівника революційного Ісламського суду Аятолли Кальхалі, над чим, однак, перейдено до денного порядку.

Після вибору президії парляменту, комісій й інших органів парляменту на черги приходить призначення прем'єр-міністра. Є це пов'язане з конфліктом між крайніми ісламськими колами і президентом Бані-Садром. Вислід цього першого конфлікту буде показчиком, у якому напрямі піде дальша праця парляменту. Бані-Садр намагався добитися назначення прем'єра ще до скликання сесії парляменту. Згідно з недавно ухваленою конституцією номінація прем'єра належить до найважливіших компетенцій президента. Однак релігійні кола спротивилися тому, бо хотять мати прем'єром людину свого вибору. Таким чином більшість парляменту задецидує, хто буде прем'єром. Більшість та належить до крила ісламських фанатиків, яких Парляментарна група має 130 на 241 досі обраних депутатів.

Згідно з конституцією, після номінації прем'єр перебирає цілість екзекутивної влади в державі, а функція президента обмежується до репрезентації. Це й було причиною, що президент Бані-Садр намагався іменувати близьку собі людину на прем'єра.

Дальшою проблемою, яку мусить розв'язати парлямент є питання американських закладників. Парлямент має перед собою багато альтернатив і важко передбачити, котру з них він вибере. Поінформовані місцеві джерела передбачають можливість якогось судилища, як першого кроку до остаточної розв'язки. Одначе невідомо, чи це мав би бути суд проти американської політики в Ірані, чи суд проти поодиноких закладників.

Президент Бані-Садр, у своєму вступному слові при відкритті сесії парляменту, наголосив потребу швидкої розв'язки важких внутрішніх проблем. Найважнішою з тих проблем є відосередні прагнення національних меншостей Ірану.

Канцлер Гельмут Шмідт вибирається до Москви

Бонн, Західня Німеччина. — Канцлер західньонімецького уряду Гельмут Шмідт вибирається при кінці червня до Совєтського Союзу, щоб там, зустрівшись з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом І. Брежнєвим та іншими совєтськими лідерами, обговорити з ними справу Афганістану, роззброєння й дальше функціонування політики детанту.

Речник західньонімецького уряду назвав дату виїзду Шмідта до Москви, але відмовився входити в подробиці, кажучи, що першенство в цьому має уряд СССР, країни, у якій гостюватиме німецька делеґація. Шмідт заявив кореспондентам, що він свідомий сьогоднішньої настанови до таких поїздок і що його партія стоїть перед парляментарними виборами осінню цього року, але під час дипломатичної напруги слід вдержувати між державами зв'язки, щоб не допустити до поглиблення непорозумінь. Дорадник Шмідта відкинув при тому думку, що канцлер буде посередничати між урядами ЗСА і СССР, щоб знову довести до американсько-совєтської дружби.

Велика опозиційна Християнсько - демократична партія закинула канцлерові Шмідтові, що він хоче йти рівночасно двома шляхами: підтримувати американське становище і вдержувати лінію невтральности.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ ДЖІММІ КАРТЕР ПІДПИСАВ документ, який уповноважнює відповідні управління продовжити програму харчових карток для біднішого прошарку населення. Раніше Конгрес схвалив 2,55 більйона долярів на цю додаткову програму з якої користає понад 20 мільйонів громадян. Конгрес погодився також на те, що Уряд має право виасиґнувати ще додаткові суми, якщо б схвалена сума була невистарчальна для вдержання цієї програми.

ТИСЯЧІ ВТІКАЧІВ І НЕЛЕҐАЛЬНИХ ЕМІҐРАНТІВ з Гаїті задумують внести прохання до Еміґраційної служби про надання їм права політичного азилю. Вони вважають, що у їхній країні панує тоталітарний режим, який послуговується терором, цензурою, арештами та іншими шиканами супроти власних громадян. Уряд у Вашінґтоні, однак, переконаний, що еміґрація з Гаїті зумовлена в першу чергу економічними причинами.

КРАЙОВА ДОСЛІДЧА РАДА ХАРЧУВАННЯ опублікувала звідомлення, у якому говориться, що пересічний здоровий американець не потребує драстично обмежувати тих харчових продуктів, які мають в собі високий відсоток холестеролю, бо покищо не знайдено доказу, що якраз цей складник є спричинником серцевої атаки й інших захворінь серцевих судин. У противагу до недавньої рекомендації, члени Ради, перевівши цілий ряд дослідів заявляють, що обмежувати споживання олію потрібно тоді, коли людина бажає понизити ваґу тіла.

ВІД СЕРЕДИ, 28-го ТРАВНЯ, кожний американський громадянин може переслухати магнетофонні стрічки із записами справи Вотерґейту, який змусив Річарда Ніксона зрезиґнувати з посту президента ЗСА і послав до в'язниць 25 замішаних у вотерґейтські справи осіб. Бенджамін Руг, речник Крайового архіву заявив, що зацікавлення цією справою є дуже велике. Архів обслуговуватиме зацікавлених на базі першости реєстрації.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ДЖЕРАЛД ФОРД ЗАЯВИВ кореспондентам, що Роналд Реґен вже має достатню кількість делеґатів, які забезпечують йому номінацію на Республіканській Конвенції і що він, Форд, підтримуватиме Реґена у листопадових виборах. При тому Форд поґратулював колишньому губернаторові Каліфорнії за дуже успішну передвиборчу кампанію і додав, що „я завжди підтримував республіканського кандидата і буду це робити у виборах осінню цього року". При тому він категорично заперечив, що має якінебудь амбіції бути віцепрезидентом ЗСА на листі Реґена.

ВЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА СУДИТИМУТЬ В ЯКУТСЬКУ, ЗАСУДИЛИ ПЕТРА РОЗУМНОГО

Вячеслав Чорновіл

Ню Йорк, Н.Й. (Пресова Служба ЗП УГВР). — З України одержано інформацію, що в останніх днях травня відбудеться в Якутську суд над Вячеславом Чорноволом, якого, як вже відомо, арештували 8-го квітня в місті Мирний в Якутській АССР, куди його викликали з Нюрби, де він відбував заслання.

Чорновіл позбавлений волі від 1972 року, коли він став жертвою масового терору КҐБ проти української інтеліґенції. Тоді його засудили на сім років таборів і п'ять років заслання.

У зв'язку з новим процесом Чорновола до Якутська приїхала його дружина Атена. Боронити Чорновола мав би один московський адвокат, але немає певности, чи він справді приїде на процес. Справа в тому, що під натиском КҐБ в останніх тижнях 27 адвокатів відмовилися боронити дисидентів.

Стан здоров'я Василя Стуса, який хворіє на серце, погіршився. Стус перебуває під арештом від половини травня ц.р.

Прийшла теж вістка, що засудили на три роки таборів Петра Розумного, вчителя англійської мови. Він був арештований 19-го жовтня 1979 року. Приводом до арешту і засуду стала „холодна зброя", яку знайшли в Розумного під час обшуку. „Холодною зброєю" був мисливський ніж.

Справжня причина інша: Розумний відвідував на засланні Євгена Сверстюка.

Іванові Гелеві вже третій рік не дають побачення. Геля вперше судили в 1966 році. В 1973 році його засудили вдруге на 10 років таборів і п'ять років заслання. Від березня ц.р. він перебуває в Пермських таборах, куди його перевезли з Мордовії. Від двох місяців таборова адміністрація не приймає ніякого листування від родини Геля. Стан його здоров'я поганий (атрофія руки).

У зв'язку з Олімпіядою органи КҐБ посилили репресії, зокрема на Україні. В останньому часі арештували в Києві двох українських журналістів: Віталія й Олега Шевченків.

Баптисти відзначують річницю звільнення пастора Вінса

Чікаго, Ілл. (ак). — У першу річницю звільнення пастора Георгія Вінса та його родини Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Братство влаштовує спеціяльні святкування в неділю, 8-го червня. У ту неділю вранці о год. 10:30 в українській баптистській церкві відбудеться Богослуження подяки Богові за Його провід, допомогу і вислухані молитви та волю для пастора Георгія Вінса і його родини. У цьому спеціяльному Богослуженні візьме участь уся родина Вінсів включно із Петром, наймолодшим членом Української Гельсінкської групи.

Після Богослуження о годині 1:30 по полудні відбудеться бенкет Свободи й Перемоги під адресою 4724 вест Армітейдж авеню. У бенкеті візьме участь екзекутивний секретар Американської Ради Християнських Церков, яка репрезентує мільйони вірних із різних деномінацій, пастор д-р Б. Р. Биско; голова Українського Конгресового Комітету Америки, Відділ в Ілліной, д-р Мирослав Харкевич; колишній спеціяльний асистент президента Форда і заступник головного предсідника УНС д-р Мирон Куропась; недавно іменований президентом Картером на члена Державної Ради Голокосту, відомий громадський діяч д-р Юліян Куляс, і чимало українських пасторів та американських церковних достойників.

Святкування закінчаться в неділю ввечорі Богослуженням, яке розпічнеться о годині 6-ій. У додатку до співів церковних хорів на всіх Богослуженнях і бенкеті промовлятимуть пастор Вінс, Петро Вінс і інші члени родини пастора і будуть ділитися останніми фактами про переслідування Церкви Христової в Україні та в інших країнах за Залізною завісою.

Пастор Вінс прибув до ЗСА 27-го квітня 1979 року, а ціла родина — 14-го червня 1979 року. Родина Вінс замешкує тепер в Елкгарт, Індіяна. Пастор Вінс має там свою головну квартиру і він очолює Інтернаціональне Представництво Ради Церков Євангельських Християн Баптистів за Залізною завісою. До нього можна звертатись на адресу: Rev. Georgi P. Vins, 300 East Jackson Blvd., Elkhart, Indiana 46514.

ВИСТАВКА КАРТИН З. ОНИШКЕВИЧА У ВАШІНҐТОНІ

Вашінґтон. — В суботу, 31-го травня ц. р., тут, у Крест Гевен початковій школі при 1234 Крест Гевен драйв у Спрінґфілд, Мериленд, відбудеться, заходом 78-го Відділу Союзу Українок Америки кількагодинна виставка образів — олій, акварель і рисунків відомого мистця Зеновія Онишкевича. Буде включений також цикл зимових краєвидів з Гадсону. Виставка триватиме від 7 до 10 години вечора. Мистець буде присутній і даватиме пояснення до окремих картин.

У Парижі проходить виставка мистецьких праць О. Мазурика

Париж, Франція. — З нагоди відвідин цієї країни Папою Іваном Павлом II в дні 30-го травня ц.р., тут у відомій американсько-французькій ґалерії „Арт Форум Інтернещенел", до екіпи якої належить Омелян Мазурик, влаштовують виставку релігійних творів мистця, в обсягу якої переважно будуть ікони, а також краєвиди Парижу.

Під час студій О. Мазурика в Краківській Академії Мистецтв, Папа Іван Павло II, тоді кардинал Войтила, був його духовим виховником.

Виставка п.з. „Релігійна творчість О. Мазурика" почалася 29-го травня і триватиме до 19-го червня ц.р. Крім того картини цього маляра можна оглядати завжди в катедрі св. Володимира в Парижі та в ґалерії Cimais, 72 Bd. Raspail. Минулого року ОМУА влаштувало О. Мазурикові виставку в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Sectior. 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Не тільки за мертвих

В останній День Пам'яті в З'єднаних Стейтах Америки, коли то за традиційним звичаєм, як на українські Зелені Свята, моляться за померлих, в першу чергу за поляглих вояків, у цьому році згадували й молилися також за живих: за 53-ох американських закладників в Ірані, які вже кругло пів року в'язнені — непевні дня ні години.

Це справді жахливий злочин і це найсумніше свідоцтво для всього сучасного міжнародного світу, що він може терпіти таку наругу над міжнародним правом і над примітивним правом людини. Коли кілька днів тому Міжнародний Суд Справедливости у Гаазі повторив свою постанову з осені минулого року, що в'язнення членів американської амбасади в Теграні противиться міжнародному праву, — що треба негайно їх звільнити та що закладники і їхні родини мають право домагатися від Ірану відшкодування — то іранський міністер закордонних справ цинічно заявив, що те рішення „не має ніякого значення".

Це, мабуть, перший випадок від середньовічної мандрівки народів, коли півдикі народи не шанували парляментаристів, які приходили до них з білими прапорами, тільки в'язнили їх або й убивали. Є ніби вже й серед іранців розумні одиниці — буцімто амбасадор Ірану в Об'єднаних Націях — які признають, що дальше в'язнення членів американської амбасади в Ірані доведе до повної міжнародної ізоляції тієї країни і здискредитує її морально. Але є й релігійні фанатики, що ненавидять колишнього шаха, який забрав їм їхні маєтки для парцеляції між безземельних, та ненавидять Америку, як колишнього союзника шаха, — що далі вимагають „суду" над „шпигунами", як вони називають закладників. Речник Державного Департаменту правильно заявив, що просто неможливо займати становище до щораз нових концепцій, як і коли закладники вийдуть на волю, бо було вже так багато таких концепцій і проєктів і нічого не змінилося. Тепер ніби мають звільнити закладників трьома етапами, але це теж залежить від рішення нового іранського парляменту, в якому більшість становлять слухняні звеличники Аятолли Хомейні, людини не з цього світу.

Остаточно все воно доводить до того самого висновку: якби не було послаблення американської збройної сили, якби З'єднані Стейти не допустили були Москви, щоб вона „переганяла і перегнала" Америку щодо збройної сили, — якби ЗСА не терпіли під своїм боком Фіделя Кастра з його експортом комуністичної революції до Африки, якби зберігся був авторитет ЗСА, як найсильнішої міжнародної потуги, то й не було б того скандалу зі закладниками, ані інвазії СССР на Афганістан. І не треба б було в День Пам'яті ставити 53-ох живих земляків нарівні з поляглими.

Наші професіоналісти

У травні і червні кожного року сотки нашої молоді кінчають коледжі й університети в ЗСА та переходять у ряди наших професійних чоловіків і жінок. Це без сумніву дуже відрадне явище, що вказує на життєздатність і динамічність української громади в Америці.

Ми радіємо, що багато з них осягнуло наукові дипломи, які кваліфікують і уповноважують їх станути самостійно в ряди соток тисяч професіоналістів в Америці. Ми також радіємо їхніми особистими успіхами та сподіваємось, що й у дальшому на новому шляху професійного життя вони здобуватимуть чергові осяги.

Одначе, при цій нагоді ми хочемо пригадати, що їхня суспільна роля не завершується на закінченні студій та вибранні нового звання. Ще старинні римляни говорили, що чоловік є „суспільною людиною" („гомо соціяліс"), цебто, що повність життя людини вимагає також її певної ролі в громаді.

В Америці ми маємо численні українські професійні організації — лікарів, інженерів, професорів, ветеринарів, бібліотекарів, журналістів, малярів, музиків, лісників і т. п. Більшість з них — це українські емігранти, які або родилися в Україні, або виховувалися, цебто закінчили студії в Европі — перед прибуттям до Америки. Але відомо, що ряди тих професіоналістів маліють з року на рік.

Тому українські професійні організації потребують нової „крови", нових членів, які надалі продовжуватимуть існування українських професійних організацій в Америці і тим самим спричинюватимуть зріст та поширення українського організованого життя в Америці.

Українські професіоналісти були та будуть промоторами українського культурно-суспільного та професійного життя в Америці. Тому вважаємо, що нові і молоді українські професіоналісти повинні ставати членами існуючих українських професійних організацій і тим продовжувати світлу традицію, що її уже мають українські професіоналісти в організованому українському житті в Америці.

ЯПОНІЯ ПРИСТУПИЛА ДО ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ проти Ірану на взір західньо-европейських країн. Таким чином Велика Британія залишилася ізольованою зі своїм змягченням політики санкцій. Европейські країни включили в санкції всі контракти з Іраном від 4-го листопада 1979 року, тобто від дня захоплення американських закладників; за ними тепер пішла Японія, а Велика Британія застосувала санкції щойно від тепер, не надаючи їм ретрактивного права. Світова преса з того приводу заговорила про „залізну лейді, яка вивісила білий прапор".

„БАНК ОФ ІНҐЛАНД" ЦЕНТРАЛЬНИЙ унапрямлюючий банк Великої Британії, наложив обмеження на деякі американські банки, обнижуючи їх статус. Цими обмеженнями, застосованими до деяких американських банків, яких є в Англії 116, створено на ділі дві категорії американських банкових інституцій в Англії. Френк Райлі, голова Асоціяції американських банкирів в Англії, пояснив, що в нормальних часах це не матиме значніших наслідків, але в надзвичайних умовах цей поділ принесе очевидні наслідки.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА СПРОТИВ САВДІЙСЬКОЇ Арабії, президент Картер доручив поновити збільшування стратегічних резерв бензини й оливи. Савдійська Арабія була проти того, побоюючись, що створення таких значніших резерв може збивати вниз ціни на нафтовому ринку й бути в майбутньому інструментом американської політики, особливо на арабському відтинку.

Іван Кедрин

НАУКА ДЛЯ УКРАЇНИ

З нагоди останніх загальних зборів НТША

У „суверенній" підсовєтські Україні не існує ні одного наукового журналу українською мовою. Час від часу появляються там твори, які попри фразеологічну комуністичну декорацію, призначену для цензури мають наукову вартість. Треба подивляти людей, які в такій важкій атмосфері і серед таких жахливих відносин можуть ще студіювати і творити. Вся наука в Совєтському Союзі запряжена до воза партійно-державницької пропаганди.

Якось кілька років тому, коли я був уже на емеритурі, стрінув я випадково у редакції „Свободи" одного видатного американського діяча, зацікавленого історією і проблематикою Сходу Европи (є вже і такі білі круки!). Повів я його до полиць, на яких стоять „Большая Русская Энциклопедия" й „Українська Радянська Енциклопедія", показав на ті книги і сказав: „Ці твори повинні б дістати патент у Вашінгтонському патентованому бюрі за найбільше пофальшування науки, там усе служить тільки возвеличуванню російсько-совєтської імперії та її цілям". — „Цікаво, — здивувався мій співрозмовець і недовірливо додав: „Ану, спробуймо". Пошукав за кількома знайомими йому з історії Росії й України гаслами і ахнув: „Дивно, — сказав він, — не розумію, як можна видавати державним коштом книжки для одурманення власних громадян, але ще більше незрозуміло, як провідники СССР можуть вірити, що можна одурманити весь міжнародний науковий світ?!".

Цензуровані фальшивки

Української науки немає в Україні. І коли навіть появляються там повні видання клясиків української літератури, то вони служать за предмет докладних дослідів, що там пофальшовано, які немилі для цензури слова замінено іншими, що пропущено. Українська наука майже на сто відсотків перейшла поза межі України — сюди, у діяспору, місія якої плекати українську самостійницьку політичну думку, приєднувати для української думки чужинців, інформувати чужинецький світ про правдиву Україну, в її минулому і сучасному, спростовувати всі фальші, ширені ворогами України, і творити тривкі непроминальні вартості української культури, що її найпершою і найголовнішою частиною є наука. Всі названі цілі, які є цілями всієї української спільноти у діяспорі, треба і можна осягнути, в першу чергу, почерез науку. Бо всі найпалкіші патріотичні фрази, всі маніфестації і демонстрації, уся найметкіша пропаґандна робота не матимуть реальної вартости, якщо вони не будуть підмуровані такою поважною науковою працею, яка, єдина, здобуває у керівному і вирішальному чужинецькому світі пошану та промощує шлях до впливів.

Тому, наприклад, цілком правильно на 11-их з черги звичайних загальних зборах Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці, які відбулися в Ню Йорку 24-го травня ц. р., деякі промовці палко поручали, ба домагалися, щоб НТША подбало про видання анґломовних підручників історії України — одного для широко вжитку, й одного, академічного, для вихованців високих шкіл. Це найбільша болячка, бо від часу анґломовного однотомового видання „Історії України" Грушевського коштом УНСоюзу, видання, яке, до речі, мало вже кільканадцять накладів і цілком вичерпане, немає такого анґломовного твору. Тільки частинно заступає його двотомова анґломовна „Енциклопедія українознавства", видана теж коштом УНСоюзу, яка разом з тритомовою статтейною Енциклопедією українознавства і вже вісьмома томами гаслової Енциклопедії, є найважливішим твором, що на нього здобулася українська вільна громада під фірмою і заходами Наукового Товариства з централею в Сарселі у Франції.

Головна Рада

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці є однією із чотирьох суверенних складових частин Наукового Товариства — Америка, Канада, Европа і Австралія. До найповажніших заслуг останньої Управи НТША, зокрема завдяки впертості і наполегливості її голови, належить відновлення Головної Ради НТШ, яка об'єднує і координує всі ці чотири самостійні Наукові Товариства з тим самим своїм Патроном, як теж створення Української Світової Наукової Ради, яка об'єднала всі існуючі у вільному світі українські наукові установи. Єдність українського наукового світу — це передумова нормальної наукової праці вільних українських учених. А що ця єдність наукового фронту зумовлена єдністю в цілій українській вільній громаді, то й не диво, що й згадані останні загальні збори НТШ закликали до тієї єдности, до спільного наукового фронту з таврованням спроб розбивати його творенням псевдонаукових фікцій, — закликали теж до згоди у великому українському вільному сімействі.

Згода — це не касарняна дисципліна і касарняний послух одній, згори диктованій думці. І на 11-их загальних зборах НТША не було в усіх без вийнятку справах одної думки. Було б дуже сумно, якби так було. Як звичайно буває на

(Закінчення на стор. 3)

Роман Рахманний

НА ЖІНОЧИЙ УКРАЇНСЬКИЙ РОЗУМ

Дедалі частіше пересвідчуюся у правдивості давно засвоєного висновку: з українськими жінками не тільки приємно, але й корисно розмовляти про пекучі українські справи. Їхні конкретні запитання пожвавлюють думку, їхні влучні завваження спонукають шукати конкретних відповідей.

Ось недавно одна молода жінка, мати двох чудових допитливих хлопчиків, сказала мені в розмові після моєї доповіді:

— Тривожить мене те, що наша громадськість не керується якоюсь однією системою українських принципів, але чомусь постійно шукає „нових напрямків" та завжди на чужому полі?.. Щодесять років, а то й частіше, наші люди женуться навперейми з вітром за новими, популярними привидами. Невже в нас нема одного кодексу українського підходу до життєвої проблематики, до людей — своїх і чужих?.. Як можна виховати дітей на т. зв. щирих українців, якщо ми щодекілька років міняємо свої принципові настанови?..

— Ще недавно, як студентка, я чула барабанну кампанію усіх угруповань проти „непередрішенства", проти федерації в ім'я чистого самостійництва... А тепер, коли я вже сама повинна унапрямлювати своїх синків, то навколо мене лунають голоси за „конституційними правами для українців в СССР", за „конечністю спільної мови та діяння" з росіянами, за „першість людських прав перед національними" чи за „право України на вихід із Совєтського Союзу". Не бракує авторів статтей, що виправдовують усе те, що колись ми вважали антидержавницьким підходом. Принциповість замінено компромісом і пристосуванством. На ґрунті такого релятивізму і „принципової" змінливости не можна виховати „щирих українців" з дітвори, яка виростає в асиміляційному середовищі сучасного світу. В такій атмосфері можна виростити лише міняйлів, які промінюють усяку українську цінність будь-коли і за будь-що!

— Шановна й дорога моя співрозмовнице! — перервав я струмок її щирих журливих слів. — Ви, кажу, заторкнули болючу проблему, що складається з багатьох дражливих питань. На одне з них я спробую відповісти так розсудливо, як це я своїм чоловічим розумом зглибив його, бо вже раніше це питання тривожило мене.

Тактика і принцип

Маю на думці балачки про „право України на вихід із Совєтського Союзу", яке то питання пов'язується з позитивним підходом деяких українських патріотів до т. зв. совєтської конституції. Здавалося б, даремно сперечатися про цю, вибачте, конституцію, що її сам творець большевизму назвав „куском паперу", який не охоронить національних меншин від... великороса, шовініста, по суті негідника і тирана, типового російського бюрократа" і традиційного „великодержавного держиморди" (В. І. Ленін).

В умовах володіння того держиморди тактика будь-якого типу добра, оскільки вона розкриває його великодержавне обличчя. Тож інколи там — в Україні — варто нагадувати, що той держиморда не дотримується навіть власної, вибачте, конституції. Однак українським патріотам у вільному світі немає ніякої потреби відкликатися до статтей того „куска паперу".

Відомо бо, що український нарід самовизначився на п'ять років раніше до насильного встановлення тієї конституції. Відновлюючи українську державу восени 1917 року, президент М. Грушевський терпеливо пояснював навіть своїм рідним малоросам: „Ми (таким чином) не творимо нічого нового... Ми тільки відновлюємо те, що нам було забрано силою і з чим ми ніколи не погодилися". Переяславську Угоду, що ніби „гарантувала" Україні автономність у „союзі" з монархом Московщини, український нарід перекреслив своєю зброєю на Конотопському боєвищі.

Подібно і ми — нащадки покоління, яке проголосило Українську Народну Республіку „самостійною ні від кого незалежною державою" 22-го січня 1918 року, не потребуємо ніякого виправдання для наших самостійницьких прагнень і діянь. Ми тільки намагаємося відновити те, що нам забрано силою і з чим ми ніколи не погодилися.

А що большевицько-московське володіння в Україні встановлено збройною силою, то з цим ніколи не таїлися речники Кремля, ані Ленін, ані Троцький, ані Сталін, ані їхній командир Червоної Ґвардії Муравйов, що виразно сказав: „Свою владу несемо на штиках із далекої Півночі!"...

Носії штиків

Тими штиками вдаряли у груди оборонців української демократичної держави саме російські солдати й мужики, інтеліґенти, комісари й офіцери, вишколені в царській російській армії. Та й самі багнети (разом з кулеметами, ґранатами, гарматами й амуніцією!) випродукували не якісь там „інтернаціоналісти" чи „партократи" але таки російські робітники, техніки й інженери-конструктори.

Під назвою „Совєтська Армія" приховується тра-

(Закінчення на стор. 4)

Оксана Керч

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В АРҐЕНТИНІ

(2)

Зорганізована студія ім Леся Курбаса поставили „Лісову Пісню" Л. Українки, в якій поруч артиста Григоренка виступала незвичайно талановита молодь: Валентина Сталовір (Мавка) Микола Голодик (Лукаш) Галя Максименко (Килина) Методій Вертелецький (Перелесник) сестри Григоренко (Потерчата) Христя Мацяк (Русалка) й інші. У п'єсі „Бояриня" Л. Українки виступила в заголовній ролі Ріта Григоренко. В „Не плач Рахиле" Юрія Тиса Марія Печугина з дуже талановитим молоденьким сином. Росли таланти не лише на сцені, але й в репертуарі. Для цього сприяли дуже популярні вечори Спілки, на яких перечитувались твори авторів і їх завзято критикували. Пригадується пікнік на оселі п-ва Тетяни і Віктора Цимвалів. Під високими евкаліптами та плакучими вербами під час зустрічі членів Спілки та їхніх приятелів відбулося експромптом зорганізована мистецька частина, в якій виступили в надзвичайно веселому діялозі професор і дама (Володимир Куліш і Методій Вертелецький). Вони вели комічну розмову на актуальні й наболілі теми нашого життя, а також провели ліцитацію нерухомого майна Спілки: продавали „Скрипку на камені" (повість О. Сацюка) фарму Оксани Драгоманової („Потойбік світу"), альбатросів (Оксани Керч, черевики для „рейду в невідоме" (Юрія Тиса) й багато інших нібито вжиткових предметів.

Діяльність Спілки мала благородний вплив на вияв молодих талантів. В одній з численних філій „Просвіти" та в самій Централі з ініціятиви парократного голови Спілки мистця Володимира Ласовського відбувалися лекції театрального мистецтва, мімічні, пластичні вправи, лекції декламації. Між любителями театрального мистецтва виявилися несподівані таланти. Іван Танасійчук, що грав різні ролі в виставах філії Просвіти на Фльориді майже в двадцяти п'єсах, виступив на вечері присвяченому Миколі Кулішеві, що мав в програмі першу дію „Народного Малахія" та декілька сцен з „Патетичної Сонати", першої виставки в українській мові за 50 років від її написання. Окрім Танасійчука в ролі „Народного Малахія" виявили хист Нуся Середяк, Ліда Тавридзька, Юлія Качанівська та Василь Косюк — чарівний поручник Андре.

Якою гарною була Любуня (Л. Тавридзька), якою драматичною Юлія Качанівська в ролі Стаканчихи, а вже неперевершеним Іван Танасійчук! Декорації та особливо грим належали майстрові гриму — В. Ласовському. Згадати, що в п'єсі „Ґраніт", де на сцені возсідало ціле Політбюро-публіка жахнулася: перед нею як живі стояли Сталін, Молотов, Каганович...

Згадалася вистава лялькового театру того ж покійного нині Володимира Ласовського. Тепер виставив казку Олексія Сацюка „Цар Ох". Скриньку-вертеп для цього зробив інж. Райтарівський, а декорації і ляльки Ласовський. Світла та акустичні ефекти посилювали враження до тієї міри, що публіка була зачарована і щиро признавалась, що такої краси ще не бачила в житті.

Із розчуленням згадую аматорку філії Просвіти на Фльориді Катерину Якимову. Вона мала гарний альтового забарвлення голос і необмежений діяпазон драматичних роль. Вона не лише спонтанно перетворювалася — від найвеселішого жанру до чорної трагедії, викликаючи чи то сльози чи то веселий сміх. Ще однією дивовижною прикметою тієї артистки (колишньої селянки, грамотної і дуже книголюбної) були костюми на сцену власного моделю. З вишуканою фантазією без нічиїх вказівок, вона шила з невибагливих матеріялів (їх треба було добре шукати) вигадливі костюми. Пригадую її виробу для комічної ролі в „Мартині Борулі" руду перуку, яку вона зробила з клоччя пофарбованого і зачесаного як не мож професійніше. Дівочим чаром була обдарована її донька Люба, а також Славця Чолій, уродженка Параґваю.

До незабутніх сцен нашого життя належали сходини Спілки. Вони відбувалися у бараці біля церкви о.о. Василіян на вул. Курапалігве. На поламаних стільцях, за столом на трьох ногах, часто з якоюсь розвішаною білизною над головами виростали історичні романи Юрія Тиса, вичаровувалися сторінки екзотичних розповідів скульптора Костя Бульдина, там читав гарні новелі Білосвіт, гуморески Анатоль Евентуальний, Олекса Сацюк. Амфітріоном „оргій" був цікавий оповідач генетик Михайло Гаврилюк, довголітній засланець на Колимі. Пробували своїх сил у літературі молоденькі Любко Думановський, Юрко Шепарович, Дьодьо Ганущак. Особливо запам'яталася дуже цікава сатирична повість Ганущака.

У скромній залі „Просвіти" відбувалися концерти піяніста Караліса з України, який не називався Караліс, а мабуть Король, що дивував свою дивовижною технікою. Він згинув від запаленого прімуса. Незабутні концерти Тараса Микиші, Северина Сапруна з його дружиною співачкою Едитою. Відбувалися концерти юних талантів. На одному з них грав дванадцятилітній Ярко Ласов-

(Закінчення на стор. 4)

ЗМАГАННЯ НЕЗАКІНЧЕНІ

(1)

На концерті для вшанування Патріярха Йосифа, що відбувся стараннями Українського Патріярхального Товариства — Відділ Нюарк-Ірвінґтон — у суботу, 17-го травня, в приміщеннях УНДому в Ірвінґтоні, поміж іншими промовцями із своїм словом про Патріярха виступив архимандрит о. д-р Любомир Гузар. Промову друкуємо вцілості.

Редакція

Історичне тло

Від первісно плянованої дати досьогодні не одне змінилося. Те, що тоді тільки зарисовувалося, сьогодні стало дійсністю, яка, як кожна дійсність, вимагає оцінки та використання. Основна тема, про яку я хотів говорити два місяці тому, залишається та сама: „Постать і змагання Блаженнішого Патріярха Йосифа на тлі історії нашої Церкви", залишилася незмінною теза заплянованої промови, треба тільки додати оцінку останніх подій.

Коли мова в нас про історичне тло, то згідно з загальним настроєм наших старань останніх років воно почалося тисяча років тому уже в ранніх роках існування нашої Церкви, якщо не на самому її світанку, коли нарід, який заселював українські землі, почав цікавитися новою християнською релігією. Християнство застає у Русі-Україні готову державу не тільки як політичну одиницю, але також як спосіб думання. Це не був собі от такий гурт племен, насильно зібраний під владою одного могутнього ватажка. Така структура не видала б була ані своїх історичних літописних пам'яток, ані свого мистецтва, ані Руської Правди, ані не створила б сьогодні своєї митрополії. Це була держава, яка мала свою власну політику, свою державну і державницьку думку і ціль. Це відбилося дуже ясно й, можна сміло сказати, дуже позитивно на структурі Христової Церкви на українських землях. Вона не залишилася на довгі віки місійним тереном для царгородської Церкви, але, хоча включена в її загальну церковну систему, стала дуже рано митрополією з дуже виразним окремішним обличчям. Вона стала тим, що наша традиція і сучасне богословське мислення називає помісною Церквою Христовою, існуючою в даному народі з питомою собі історією, правопорядком, богословською та духовною спадщиною, Церквою, яка зберігає єдність у вірі і єдиний Божий устрій, а з іншими помісними Церквами живе у тісній сполуці миру, любови й єдности.

Питання помісности

Може нам здаватися, що постать Блаженнішого Патріярха в XX столітті має мало зв'язку з тими давніми подіями. Воно так не є, а навпаки! Годі було б зрозуміти його постать, його змагання, не усвідомивши собі, що наша Церква була уже з ранніх своїх начал помісною Церквою, не тільки якимсь обрядом, не частиною іншого більшого адміністративного тіла, але Церквою, підметом діяння, осередком християнського життя для свого народу в родині помісних Церков, об'єднаних між собою, видимим центром єдности на землі яких є Петрів престіл в Римі і його наслідника єпископа-Папи. Ми повинні бути дуже свідомі тієї дійсности, що ми є помісною Церквою. Це для нашого існування і змагання є ключовим фактом і чинником. Коли говоримо про помісність нашої Церкви, говоримо про наше церковно-християнське „Я", знаходимо і маємо своє місце у вселенській Христовій Церкві. Тут розходиться не про якусь тимчасову розв'язку, достосовану, так би мовити, до наших сьогоднішніх потреб, чи, як дехто думає, примх, але про структуру Церкви, як її знаходимо в св. Письмі, в переданні давніх віків і знову ж останньо — в Другому Ватиканському Соборі.

Розвиток історії змусив нашу Церкву при кінці XYI століття знову підкреслити самобутність нашої помісности. Це сталося через декларацію зв'язку з видимим осередком християнської єдности, з римською Церквою, так званою Берестейською Унією. Не можна нам поминути тієї події з двох причин, поперше, тому, що там проявилася знову свідомість нашої помісности, а подруге, з огляду на лист Папи Павла Івана II до Блаженнішого з дня 19-го березня 1979 року, та реакції, які той лист викликав особливо з боку Російської Церкви. Слуга Божий Андрей у своєму посланні з 1941 року „Як будувати Рідну Хату" дуже зв'язко з'ясував історичну дійсність нашої помісности (він там, між іншим, також говорить про евентуальний патріярший устрій нашої Церкви). Щоб вдержатися помісною Церквою, каже він, — мусимо з одного боку заявити і визнати нашу віру у вселенську Католицьку Церкву і тим відокремитися від російського православ'я, а з другого боку, мусимо підкреслити нашу обрядову та духову окремішність, щоб ясно зазначити самобутність в обличчі латинської Польщі. Таке було намагання владик з часів Берестейської Унії.

Як кожна подія, в якій люди можуть вставити свої інтереси, Берестейська Унія не залишилася у своїй чистій формі на довгий час. На жаль, стала вона свого роду постраховищем для християнського Сходу, бо від рівня помісної Церкви, нашу Церкву зіпхано на рівень тільки обрядових різниць, а її єпархії за латинським зразком до льокальних, нез'єднаних зі собою одиниць. В листі Папи, а також у відповіді кард. Віллебрандса на запит із боку московської патріярхії, ясно підкреслено вартість і важність акту Берестейської Унії. Це не є якась така собі історична помилка, що її треба чимдуж забути, а навпаки, декляраця помісности нашої Церкви, яка принесла нам великі духові добра, бо вдержала нас при вселенській вірі і зберегла свідомість та дійсність нашої внутрішньої єдности. Чого, на жаль, не було пояснено досить виразно в листі кард. Віллебрандса, це те, що Берестейська Унія не втратила своєї вартости для нашої Церкви у своєму первісному виді, не в тому спотвореному через історичні обставини. Православний світ дуже правильно лякається такого об'єднання на зразок того, що зайшло в XYII та XYIII століттях.

(Продовження буде)

Д-р Любомир Ворох очолив Метрополітальний Відділ УЛТПА

Д-р Любомир Ворох

Ню Йорк (УЛТПА). — В суботу, 17-го квітня, в приміщенні Українського Інституту Америки відбулися загальні збори Відділу Українського Лікарського Товариства Північної Америки Ню Йорк — Ню Джерзі.

Зборами проводив д-р Роман Осінчук, а секретарював д-р Ждан Кордуба. Від Головної Управи УЛТПА привітальне слово виголосив діючий голова д-р М. Харкевич, який подав декілька інформативних думок праці Головної Управи, зокрема про ув'язненого колеґу у совєтських „психушках" д-ра Миколу Плахотнюка. Головна Управа вже від березня 1976 року повела широку і великойдучу акцію в обороні д-ра Плахотнюка, розсилаючи листи до всіх медичних асоціяцій світу, до Світової Федерації Медичних Товариств у Франції, до Міжнародної Амнестії в Лондоні, включно з комуністичними партіями в Італії й Франції, та до всіх більших журналів світу. Д-р Харкевич згадав також про науковий з'їзд УЛТПА, заплянований на 28-29 червня ц.р. у Детройті.

Після вислухання звітів уступаючої управи, приступлено до вибору нової управи, до якої ввійшли: д-р Любомир Ворох — голова, д-р Любомир Кузьмак — голова елект, д-р Богдар Ворох — містоголова, д-р Ждан Кордуба — секретар, д-р Роман Трохимчук — скарбник, д-р Юрій Трухлий — вільний член. Контрольна комісія: д-р Тарас Шеґедин, д-р Юрій Кушнір, д-р Богдан Худьо.

Рівночасно відбулись загальні збори Секції Дружин Лікарів, які намітили певний плян праці. Вибрано нову управу в складі: Олександра Терлецька — почесна голова, Віра Кушнір — голова, Арета Ворох — містоголова, Алла Трохимчук — секретар, Оля Ґной — скарбник, імпрези — Таня Тершаковець. Члени управи: Марта Ворох, Ірена Сушків, Ліля Чолган. Контрольна комісія: Оксана Кузьмак.

КОНЦЕРТ ВИЗНАЧНИХ УЧНІВ УМІ

Ню Йорк, Н. Й. — Український Музичний Інститут Америки влаштовує у неділю, 1-го червня ц. р., о год. 6-ій вечора в залі Українського зінституту при 2 Схід 79-та вулиця — концерт визначних учнів з Відділів Ню Йорк, Нюарк-Ірвінґтон, Філядельфія і Детройт.

Виступить 17 учнів і ансамбль „Промінь" під керівництвом Б. Волянської.

Українці у міжнародному довіднику

Честер, Па. (Андрій Сольчаник). — Якраз тепер появився у видавництві Міжнародного Біографічного Центру в Кембріджі, Англія, Словник міжнародної біографії (Dictionary of International Biography, vol. 16, pp. 931 - XXУІІІ), який охоплює понад 11,000 осіб із цілого світу. Редаґував цей том Ернст Кей. Українців із вільного світу знаходимо в цьому словнику 28. Єдина особа з України — це Олена Владзімірська, професор фармацевтичної хемії у Львівському Медичному Інституті.

Українці із вільного світу в цьому словнику: проф. д-р Осип Андрушків, професор математики; проф. Володимир Барагура — вчитель гімназії, журналіст, літературознавець; проф. д-р Олекса Біланюк - професор фізики; проф. д-р Марта Богачевська-Хом'як — професор історії; мґр Методій Борецький — інженер будівельник; проф. Оксана Бринь — викладач співу, співачка; д-р Андрій Цісарук — економіст, кримінолог; мґр Богдан Данко — бібліотекар; Митрополит Максим Германюк — митрополит Української Католицької Церкви в Канаді, проф. д-р Петро Грицак — професор механічної інженерії; Парася Іванець — мистець, маляр; проф. д-р Володимир Янів — ректор УВУ; проф. Григорій Костюк — історик, літературознавець; проф. д-р Сергій Крашенінніков — зоолог; мґр Ярослав Купчицький — Шкільний адміністратор, вчитель музики; проф. д-р Ігор Кузьмак — професор медицини, лікар; мґр Ольга Кузьмович — журналіст, пластова діячка; проф. Марія Квітковська — вчитель гімназії, соціолог; д-р Юліян Мовчан — лікар, журналіст; проф. Ґордон Никифорук — професор дентистики; дипл. інж. Федір Онуфрійчук — інженер аґроном; д-р Роман Святослав Оришкевич — лікар, дентист; Віра Панчак — директор публічних зв'язків; мґр Петро Павло Пилипишин — виховник, виховний дорадник; Катерина Росандич-Кричевська — мистець, маляр; проф. д-р Віра Селянська (Віра Вовк) — професор літератури, письменниця; мґр інж. Андрій Даріян Сольчаник - інженер-електрик, філателіст, і проф. д-р Олег Зуєвський — професор слов'янських мов та літератури, поет.

У цьому словнику знаходимо відносно велике число біографій поляків із Польщі та вільного світу. Совєтський Союз заступлений біографіями тільки деяких осіб з Москви та Ленінграду.

НАУКА ДЛЯ УКРАЇНИ

(Закінчення зі стор. 2)

всіх великих зібраннях (було 76 осіб — звичайних членів, членів-кореспондентів і дійсних членів; НТШA має 105 дійсних членів, 23-ох кореспондентів і 238 звичайних членів) — найбільше люди гарячаться персональними справами. Дотеперішні керівні органи НТШA охоплювали аж 48 осіб, добре сталося, що число членів Президії та Управи значно зменшено, але, очевидно, у те зменшене число не змогли ввійти всі, які на це заслуговували б. Науковці, які мали слушні претенсії, що їх „здеградовано", чи й зовсім поминено при виборі нових керівних органів, проявили багато джентлменства і зрозуміння та не внесли ніякого дисонансу у цілість зборів.

Найголовніше те, що всі, включно з членом Президії для фінансових справ, великим фахівцем цього діла, погоджувались, що найпершою турботою установи має бути наукова видавнича діяльність. Хто легковажно висловлюється про цю сторінку діяльности НТШA, той не знає дійсного стану речей.

„Записки"

Недавно виданий каталог видань НТШ охоплює 235 позицій. Найповажніша серія творів НТШ — його „Записки" —осягнула вже цифру 200. За минулих три роки появилися в серіях „Записок", „Бібліотеки українознавства" та „Українського Архіву"— 16 позицій, у друку 10 позицій, у приготові — 11. Поруч із видавничою діяльністю НТШA має багато іншої навали праці й турбот: наукових доповідей, пристойнішого приміщення (закупівлі нового дому), організації, розпродажу книжок, обміну виданнями, наукового журналу і тієї педагогічної діяльности, без якої годі дістати звільнення від податків. Це великий і складний засяг праці.

На адресу останніх загальних зборів треба сказати, що всі без винятку його учасники і ті всі, які прислали свої уповноваження, що весь український науковий світ — свідомий розумом і серцем, що в сучасній ситуації українська наука перенесена на терен вільної громади у діяспорі, яка мусить діяти виключно з думкою про культуру України, про науку на найвищому рівні.

Знаменна доповідь із рамени ФКУ

Сиракюзи, Н. Й. (д-р М. Логаза). — Є причина писати про одну з нечисленних доповідей на терені провінційної громади і назвати її знаменною.

Автор цих рядків як голова місцевого Комітету ФКУ одержує багато листів від ГЕ ФКУ і більшість їх, зрозуміло, відноситься до остаточного матеріяльного забезпечення Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ). Але останній лист був винятковий тим, що в ньому не було мови про гроші, дарма що УНІГУ вже протягом кількох років на довірливий кредит університету поступово поширює рамці своєї наукової і видавничої дії у хосен української вільної науки.

У цьому листі ГЕ ФКУ повідомляла, що в нашому місті принагідно буде молодий науковець неукраїнського роду д-р Зак Діл, і просила влаштувати з ним громадську зустріч, а передусім із нашою студіюючою молоддю.

Хто ж є д-р Діл? Він є доктором філософії, який здобув свій науковий ступінь у Вандербілт університеті стейту Теннесі за докторську дисертацію про економію Слобожанської України (Харківської області). Для джерельних студій до цієї теми він був вимінним студентом Харківського університету протягом півроку в роках 1974/75. Тепер він науковий співпрацівник УНІГУ. Під проводом проф. Омеляна Пріцака та співпраці з д-р Патріцією Ґрімстед працює над дослідами архівних матеріялів для книжки про слов'янських, а в тому й українських, еміґрантів у ЗСА.

Перед на швидку руку зорганізованою групою переважно молодих слухачів цей гість з Українського Гарварду виголосив доповідь на тему: „Українська культура і нова етнічна свідомість". Доповідав англійською мовою, бо української ще настільки не знає, щоб нею свобідно викладати, хоч її розуміє, бо спочатку своєї наукової кар'єри вивчав російську мову.

Доповідач із ентузіязмом говорив про стародавню вікову культуру наших Княжої та Гетьманської Держав, як теж про нашу новітню культуру, порівнюючи її із старим і молодим вином. Вказуючи, що добре старе вино стає ним тільки тоді, коли продукується свіже, молоде, він — згідно із сучасними напрямними етнічної свідомости — заохочував плекати власну національну культуру на поселеннях у чужих краях, а українську культуру зокрема ще й тому, що в сучасній Україні під чужою окупацією вона не має усіх передумов для росту і розвитку.

Доповідь полонила увагу слухачів, які сприйняли її з захопленням, даючи доказ свого зацікавлення численними запитами, що на них доповідач давав вичерпні відповіді. Може найцікавішою була відповідь на запит, чому доповідач зацікавився історією культури саме українського поневоленого народу? У своїй відповіді він підкреслив, що вільні народоправні держави мають усі передумови до плекання своєї національної культури і видають із своїх державних бюджетів високі грошові суми, а поневолена Україна цих передумов не має і тому відносно мало є наукових дослідників саме української багатої культури.

І в цьому власне знаменність його доповіді. Він — молодий ще науковець неукраїнського походження — пов'язує свою наукову кар'єру з українською вільною наукою тепер при УНІГУ. Це в тому передовому американському університеті, де ще перед 22-ма роками, коли розпочалась акція творення українознавчих катедр, сама назва України була відома хіба тільки поодиноким репрезентантам славістичних наук.

А тепер цей наш науковий осередок вільної української науки, мабуть єдиний у світі, створений пожертвами поодиноких еміґрантів, плекає українську науку, видає наукові книги і поповнює ними славетні Гарвардські книгозбірні і бібліотеки важніших університетів у світі та вирощує молоді наукові сили.

Тепер цей український науковий осередок — УНІГУ — відвідують науковці з широкого світу і за нього наші прихильники висловлюють свій подив, а недруги заздрість.

І коли тепер у багатьох вищих школах Північної Америки навчають українознавчих предметів, то в цьому львина заслуга саме українського наукового осередку при прикладному Гарвардському університеті.

Одним із багатьох науковців, що захоплюються осягами вільної української науки в Гарварді і з нею тісно співпрацюють, є власне д-р Діл. Він заслуговує на ширшу увагу нашого громадянства у більших скупченнях українців, ніж це могла виявити невелика група слухачів у цій невеликій українській громаді.

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ЛІДЕРИ З НЕТЕРПЕЛИВІСТЮ очікують, щоб президент Картер запропонував 10-центове оподаткування за ґальон бензини. Вони є переконані, що така пропозиція Президента, яка є дуже непопулярною в народі, відвернула б багатьох демократів від голосування на кандидатів з демократичної листи.

ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

Збірка з похорону бл. п. д-ра Івана Подюка
Сиракюзи, Н. Й.

100.00 дол. — д-ри Галина і Святослав Клюфаси
60.00 дол. — мґр Юрій Стефаник
По 50.00 дол. — д-р Олександер і Ярослава Ґудзяки, д-р Еміль й Ірина Клюфаси, Марія і Богдан Тимяки
40.00 дол. — дир. Адам Ґонтар
35.00 дол. — Петро і Марія Адамовські
30.00 дол. — д-р Василь і д-р Роксоляна Лончини
По 25.00 дол. — інж. Марко і Ольга Бачинські, д-р Микола і проф. Мотря Богатюки, мґр Ілля Городецький, д-р Іларіон і Анна Домбчевські, мґр Мирон і Марія Кузьми, Тарас Лоґуш, мґр Степан й Ірина Новоженюки, Іван Пігуляк, мґр Михайло Рубич, мґр Зиновій і д-р Теодозія Савицькі, 85-ий Відділ Союзу Українок
По 20.00 дол. — інж. Осип і Ярослава Ґапії, д-р Богдан і Дарія Кміцикевичі, Володимир Лоґуш
15.00 дол. — Василь Майкович
По 10.00 дол. — Григорій Базар, Петро Башуцький, Євген Бішко, інж. Тома Боцонь, Василь Возняк, Володимир Дмитришин, мґр Микола і Галина Дупляк, Григорій Жовніренко, Олександер і Ольга Коваль, д-р Володимир і Марія Когутяк, Ярослав і Ангелина Колодій, Володимир Кравс, Петро Мацко, Іван Пиндус, Микола і Василина Підгородецькі, Андрій і Розалія Рочій, д-р Мирон Ткач, Ярослав Ткач, Олекса Шевчук
По 5.00 дол. — Михайло Бобецький, Володимир Бугай, Василь Будзяк, Іван Бурак, Антон і Ксеня Бусько, Дмитро Винарчик, Іван Волошин, д-р Іван і Валентина Гвозда, Михайло Гречко, інж. Орест Грицик, Степан Грицик, Трофим Грицов, Євген Гусак, Микола Ґоджак, Роман Данилюк, Григорій і Анна Динка, Лука Забич, Михайло Зарічний, Тарас Іванів, Теодор Іванів, адв. Василь Ільчишин, Володимир Ільчишин, Іван Ковальчук, Маріян Когут, Іван Козуб, Михайло Косяк, Марія Крохмалюк, Ірина Купровська, Степан і Анна Купровський, Анна Курилко, Володимир Куспись, Василь Лазарів, Василь Лебедь, Петро Лиховід, Степан Луцак, Петро Луцишин, Григорій Мазурек, Павло Майкович, Василь Матійчин, Євстахій і Марія Машталір, Теодор Мельник, Володимир Мельничук, Ілько Мигдаль, Михайло Микитин, Володимир Новий, Петро Олива, Микола Павлів, Василь Петрів, Павло Гічкур, Іван Полівчак, Іван і Ніна Попівчак, Микола Проскуренко, Володимир Ревюк, Степан Рекуляк, Іван Рись, Андрій Ревуцький, Михайло Рущак, Григорій Свєнціцький, Іван Семеріковський, Володимир Смага, Франк Стрілець, Стефанія Слонська, Іван Тимчій, Євген Тишко, Павло Ткач, Шуль, Іван Щербанович, Василь Фенцор, Теодор Ярема
3.00 дол. — Петро Романек

Разом: 1,303.00 дол.

НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

Замість квітів на могилу сл. п. д-ра Івана Подюка

25.00 дол. — д-р Олександер і Анна Хомини
15.00 дол. — інж. Роман Войтович
10.00 дол. — проф. Омелян і мґр Марія Омецінські

Разом: 50.00 дол.

НА НАУКОВИЙ ЦЕНТР У ГАРВАРДІ

50.00 дол. — інж. Богдан і Оксана Федоренки
25.00 дол. — Степан Сідлярчук

Разом: 75.00 дол.

Великий успіх вистави „Великий Льох" у Монтреалі

Під час фестивалю драми етнічних груп Квебеку, що відбувся в театрі „Кентавр" у Монтреалі при кінці квітня і на початку травня ц.р, був також окремий виступ української групи 20-го квітня. Цей виступ організували хореограф Петро Марунчак і артист сцени Любомир Микитюк. У першій частині виступу студентський драматичний гурток під керівництвом проф. Ореста Павлова поставив містерію „Великий Льох" Т. Шевченка. У другій частині Український Танцювальний Ансамбль Петра Марунчака поставив хореографічну в'язанку українських національних танків, переплітану цікавими показами українського лялькового театру Соні Ґураль і співом шансонетки Любомири Ковальчук. Оригінальну музику до двох хореографічних картин написав студешт Богдан Кліма.

Зокрема було радісно побачити „Великий Льох" Т.Шевченка на сцені у виконанні нашоїмолоді. На еміграції не надто часто ставлять цілість цього безсмертного твору, а це, без сумніву, найважливіший твір Шевченка і завжди актуальний.

Останній раз бачив я „Великий Льох" на сцені Станіславівського Театру здається 1943 року. Ставили поему професійні артисти. Доповідь про „Великий Льох" читав тоді відомий україніст проф. Юліян Чайковський. Вистава зробила на мене дуже глибоке враження.

Мушу з приємністю сказати, що теперішня постановка проф. Павлова „Великого Льоху" силами молоденьких аспірантів на артистів не тільки не поступається перед професійними акторами, але в дечому і перевищує їх.

Добре зробив режисер, що для прологу вистави використав „Псалом 43". Цей твір Шевченка деклямував студент Богдан Чолій в козацькому одязі з бандурою. Вірш „Суботів" (епілог) з глибоким відчуттям деклямувала на кінці вистави учениця Курсів українознавства Меланя Павлів, одягнена у стильовий одяг з часів козацького барокко.

„Псалом 43" і „Суботів" —творили рамки, в які проф. Павлів вклав поему „Великий Льох".

Студентка Олеся Коваль вдумливо й гарно читала авторський текст між монологами і діялогами дієвих осіб інсценізованої поеми.

Кожна поява і сцена починалася і кінчалася інтерлюдією, відповідною до характеру дії й змісту окремих частин. Для цих інтерлюдій використано уривки з поеми Григорія Майбороди „Тарас Шевченко".

Перша дія була найбільш статичною. Три душі в білих одягах-серпанках на тлі білого декору виглядали ніжно, янгольсько-непорочно, а при тому спокійно і достойно. Драматизм і трагізм долі цих трьох душ талановито віддали: Дарка Томащук, Даня Дажене і Тамара Кузик глибокою експресією слова і вдумливою інтерпретацією поетових слів.

Друга дія була протиставленням до першої. Сварливі чорні ворони, що їхні ролі з типовим для цих птахів темпераментом добре відіграли: Галя Мороз, Надя Новоставська і Ліда Хомик, справили сильне, майже демонічне враження. Як у першій, так і другій сцені світляні ефекти і музика — багато додали до загального настрою

Сильне сценічне враження справила третя дія — з лірниками. Згідно із задумом поета, цю сцену подано в реалістичному пляні,тобто, дещо відмінно від стилю містерійности двох перших частин. Недоречні діялоги лірників, їхня байдужість до долі свого народу, несвідомість і духове та фізичне каліцтво викликали не тільки співчуття, але обурення на тих, що довели українську націю до такого трагічного стану. З ролями лірників-старців дуже добре як на молодих хлопців справилися: Петро Блищак, Нестор Левицький і Тарас Парфенюк, як під оглядом мови, так і щодо сценічної гри.

І нарешті в тій же сцені ролю розлюченого „ісправника" в мундурі російського офіцера з половини XIX століття знаменито відіграв Петро Зінько, дуже добрий завдаток на талановитого актора. Ролі двох вояків виконали Михайло Швець і Володимир Усик.

Успіхові постановки поеми „Великий Льох" багато сприяли стильові одяги, що їх пошили Дарія Савка і Марта Стрілецька та фірма „Малябар". Гарну декорацію на широчінь сцени, Богданову церкву в Суботові за картиною Т. Шевченка, намалював мистець Ярослав Шкляр. Настрій під час вистави посилювала музика Г. Майбороди в технічному записі студента Маркіяна Павлова і належне освітлення сцени, що ним відав технічний персонал театру „Кентавр".

У програмці вистави проф.О. Павлів вмістив синопсис англійською мовою з поясненням ідеї твору, символіки постатей і розвитку дії в поемі „Великий Льох".

Ісценізація „Великого Льоху" в постановці Ореста Павлова варта того, щоб з нею відвідати крім Торонто також інші українські осередки в Канаді і в Америці. На це заслуговує не тільки національно-політична актуальність цього твору, але і гра молоденьких артистів, декорації, одяги,музика і продумана постановка цілости.

Н.Н.

КОНЦЕРТ ШКОЛИ КОБЗАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. Й. — Школа Кобзарського Мистецтва під керівництвом Юліяна Китастого і адміністрацією Миколи Чорного та хор „Боян" з Перт Амбою під диреґентурою проф. Романа Левицького влаштовують концерт під протекторатом Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Відділ УККА в неділю, 1-го червня ц. р., о год. 3-ій по полудні, в залі Стайвезант Гайскул на 15-ій вулиці (між 1 і 2 евеню). У першій частині концерту виступлять усі відділи Школи Кобзарського Мистецтва (біля 50 бандуристів), а в другій — спільно з хором „Боян". Також виступить солістка сопрано Лариса Магун-Гурин.

Підсумки акції на допомогу Енциклопедії Українознавства в Чікаґо

Чікаґо (Н.Н.). — Цьогорічна акція збірки фондів на закінчення видання Енциклопедії Українознавства, що була пов'язана з ювілейним відзначенням творця енциклопедії проф. Володимира Кубійовича, в Чікаґо дала понадсподівані висліди. Це було стверджено на ліквідаційному засіданні громадського комітету сприяння ЕУ та відзначення 80-ліття В. Кубійовича, що відбулося 25-го квітня ц. року.

Широкий громадський комітет утворився в січні, а його очолив відомий кооперативний діяч дир. Роман Мицик. До президії належали ряд відданих працівників і ентузіястів енциклопедії — Ірина Пежанська, Ярослав Кульчицький, Роман Заяць і Мирослав Семчишин. Окремі комісії очолювали: Василь Маркусь (програмова), Дмитро Григорчук (фундаторів і меценатів), Степан Самбірський (інформативна), Степан Скробач (збіркова дрібних датків), Ореста Ткачук (квитків) і Сузанна Казанівська (господарсько-бенкетова).

В суботу, 15-го березня, відбулося ювілейне відзначення проф. В. Кубійовича, на якому був присутнім також його близький співробітник з Мюнхену д-р А. Фіґоль. На цій урочистості відзначено меценатів з датками понад 1,000 дол. і фундаторів ЕУ з датками понад 500 дол. грамотами признання. Ювілейна вечеря пройшла з великим успіхом при участі понад 250 осіб в авдиторії Собору свв. Володимира й Ольги.

При цьому інтенсивно велася збірка фондів на закінчення ЕУ, вислід якої свідчить про велику громадську зрілість чікаґівських українців, зокрема багатьох професіоналістів, як також окремих громадян та установ.

В Чікаґо досі 26 осіб стали меценатами ЕУ, а до них долучилися ще 13 установ та організацій. Фундаторами стали 32 особи та 13 товариств і установ. З довгої листи жертводавців на завершення Енциклопедії Українознавства ясно видно, що широкий вахляр української громади підтримує це найбільше культурне діло еміграції.

Разом зібрано в Чікаґо в цій ювілейній кампанії понад 40,000 дол., чим наша громада вибилася на чільне місце серед найбільших жертводавців енциклопедії. 25-го квітня на засіданні ділового комітету в приміщенні каси „Самопоміч" Роман Мицик відзначив великий вклад праці окремих членів, висловив признання цілій громаді та ствердив, що цей жест дасть можливість проф. В. Кубійовичеві та його співробітникам закінчити найближчі два томи ЕУ 2 і продовжувати розпочату працю над англомовною ЕУ.

Після провірки діловодства, яке знайдено в порядку, ухвалено загальний громадський комітет розв'язати, але для продовжування аґенд, включно з прийманням дальших вплат, вирішено залишити вужчу Комісію зв'язку ЕУ у складі Романа Мицика, Ірини Пежанської та Романа Заяця. Всі матеріяли, документацію рішено вислати до Патронату Сарселю в Торонто та до редакції ЕУ в Европі. Відкрито відповідне конто ч. 23077 в касі „Самопоміч" до диспозиції редакції енциклопедії, яке рівночасно служить для дальших вплат на ЕУ.

НА ЖІНОЧИЙ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

диційна всеросійська армія москалів та русифікованих етніків чи націоналів.Єдина різниця в назві. Військо царської Росії звалося „Христолюбивим воїнством", а полчища, що їх нацьковували на Українську Народну Республіку Ленін -Троцький-Сталін, називалися „Червона Ґвардія", а згодом Червона Армія т. зв. інтернаціонального пролетаріяту. Одначе в обох випадках агресорські штики були і є в руках не якихось абстрактних „християн-слов'ян" чи „пролетарів-інтернаціоналістів", але людей російського роду, віри і політичних переконань.

Тому про будь-яке співдіяння з росіянами не може бути й мови доти, доки вони вважають Україну невід'ємною частиною російських володінь, доки на території України живе майже десять мільйонів російських „поселенців" під охороною чи не двомільйонової російської армії. Про „право України" на вихід із СССР також турбуватися даремно, бо українську націю туди — в т. зв союз з москалями — загнали насильно, а вихід з того союзу можливий також лише з допомогою сили. Власної сили!

Відклик до жінок

Маленьких хлопчаків і дівчаток можна виховати на щирих українців і українок тільки в концепції безкомпромісової боротьби за відновлення „самостійної ні від кого незалежної української держави шляхом розбиття совєторосійської імперії на незалежні національні держави. Послідовно, навіть хлопчаки, для яких (як писав М. Рильський) „двічі два є п'ять", завчасу повинні зрозуміти, що ані „христолюбиві" ані „проґресивні" росіяни добровільно українського народу зі своєї неволі не випустять. Історія не знає випадку, коли б якась імперіялістична нація збунтувалася проти своєї влади в ім'я визволення чужого народу, якого вона тій владі допомогла завоювати і далі експлуатувати.

Українські жінки повинні нагадати це зокрема тим мужчинам, які живуть ілюзіями дитинного віку української політичної думки своїх предків з-перед 1917 року.

— А чому саме жінки мали б проводити цю роз'яснювальну акцію?

— А тому, моя чарівна й розумна співрозмовнице, що жінки кожного народу не тільки народжують маленьких хлопчиків, але й перетворюють їх у зрілих мужчин.

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

ський „Тирольську пісню", якому акомпаньювала така ж молоденька Маруся Палашевська; Грали й старші. Особливо подобався несміливий, але талановитий і вражливий учень Микиші, піяніст Сашко Дмитрів. Окрім концертів там відбувались виставки образів. Народні доми були дуже добре побудовані: була там не тільки велика заля, але й сцена з вигідними кулісами і особливо добрий фортепіян. Решта будинку була не така важлива. Випити можна і в пивниці, чи на терасі.

У Буенос Айресі досі є жива пам'ять про Капелю Кошиця та про Соломію Крушельницьку. Співак, який співав із нею в опері, Кольон Росі, учив співу нашу землячку Балуківну. В неї було невелике але гарне сопрано. Росі, маючи багато сантименту до Крушельницької, помітив у наших співачок „карузівську" прикмету — вроджений дар інтерпретації. Балуківна, давши кілька концертів, вийшла заміж за арґентинського консула. Різнорідними талантами була наділена родина Шмаліїв. Сотник Петро Шмалій був актором і режисером, його дружина має гарний і дуже сильний сопран, а їхній син з малих літ був дуже добрим танцюристом. Але, мабуть, з практичних оглядів закінчив інженерію, переїхавши з матір'ю до ЗСА.

Стільки хотілося додати до доброго довідника про українців в Арґентині Михайла Данилишина.

Річні загальні збори 216 Відділу УНСоюзу в Філядельфії

Філядельфія, Па. (с.г.). — Тут, у п'ятницю 9-го травня, відбулися 15-ті річні збори 216 Відділу УНСоюзу. На вступі слід згадати, що 216 Відділ при Пластовій станиці у Філядельфії був заснований 31 липня 1965 р. заходом пластових діячів д-р Володимира Масюка, д-р Юрія Цегельського і Юрія Масюка. Технічно в оформленні Відділу допомогли Іван Одежинський і Степан Гавриш.

Річні збори відкрив голова Відділу Юрій Багачевський, який привітав всіх присутніх членів і союзового організатора Степана Гавриша. Відтак нарадами проводив голова президії Юрій Богачевський, а обов'язки протоколянта виконував д-р Володимир Масюк.

Протокол з попередніх річних зборів відчитав Богдан Одежинський, який прийнято без поправок, а відтак звітували члени управи і контрольної комісії.

Голова Юрій Богачевський інформував, що весь час був у контакті з секретарем Богданом Одежинським, з яким спільно полагоджували союзові справи. Він також заторкнув тему 29 Конвенції УНСоюзу. Про рух членства в Відділі та фінанси інформував збори секретар Богдан Одежинський. Відділ з кожним роком зростає в членстві, що є корисним не лише для цілости УНСоюзу, але також і Відділу. На 31-ше грудня 1979 року Відділ вже нараховував 268 членів. В звітовому році зібрано для УНСоюзу 21,305 дол. членських вкладок.

Зібрана сума вкладок у співставленні з кількістю членів свідчить про те, що члени Відділу забезпечені на більші суми. Треба дбати про збільшення Відділу новими членами, коли хочемо вдержати Відділ на відповідному рівні. Касир Богдан Коженьовський говорив про стан каси Відділу: приходи Відділу були 101 доляр і це є в касі.

За контрольну комісію звітував Богдан Турченюк, ствердивши, що книговодство ведено взірцево, управа Відділу працювала добре, і він запропонував уділення абсолюторії уступаючій управі з признанням. По звітах відбулася конструктивна дискусія, в якій заторкнуто ряд важливих справ. Головно дискутовано над проблемою збільшення Відділу новими членами.

Управу на біжучий рік обрано в складі: Юрій Богачевський — голова, Богдан Одежинський — секретар, Марія Одежинська — заступник секретаря, Богдан Коженьовський — касир. Вільними членами управи обрано Олексу Стороженка і Івана Неглія.

Контрольна комісія: д-р Володимир Масюк, Богдан Турченюк, Наталія Масюк, Євгенія Подоляк і Володимир Кріль.

Союзовий організатор Степан Гавриш висловив признання управі Пластового Відділу за добрі організаційні успіхи, інформував про працю Філядельфійської Округи та заторкнув загальні справи цілости Союзу, при чому найбільше уваги присвятив організаційній ділянці. Він апелював до новообраної управи допомогти виконати квоту Філядельфійській Окрузі, а тим самим не допустити до дальшого спаду членства в Союзі.

Присутні члени ставили питання організаторові, а відтак одноголосно винесли ухвалу — апель до Головного Уряду з бажанням, щоб 30-ту Конвенцію УНСоюзу відбути на оселі „Союзівці" і тим самим тяжко запрацьовані гроші Відділовими секретарями залишаться в своїй рідній українській установі.

Збори також схвалили висиґнувати з каси Відділу 50 дол. на пластовий журнал „Юнак" та бібліотеку Пластової станиці Філядельфії.

Подякою за довір'я й участь у нарадах всім присутнім закінчив наради переобраний голова Відділу Юрій Богачевський.

УНІГУ в співпраці з університетом Міннесоти

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — „Події у Відні 1848 року — спостереження українців" — це тема лекції д-ра Павла Р. Маґочого, старшого наукового співробітника УНІГУ й відповідального редактора Гарвардської Серії Українських Студій, яка відбулась 9 травня у програмі симпозіюму, присвяченого тематиці про революцію в Австрії 1848 року, що його влаштував університет Міннесоти в Міннеаполісі. Дводенний симпозіюм відбувався з ініціятиви Центру Австрійських Студій, який встановлено в університеті Міннесоти в 1976 році фондами уряду Австрії. Попередні конференції того центру займалися проблемами сучасної австрійської держави, а цей — травневий, присвячено розглядові тла Габсбурзької імперії. Д-р Маґочий заступав погляди українців Галичини, описуючи їхню реакцію на революційні спалахи у Відні в березні 1948 року.

В суботу по полудні, 10-го травня, д-р Маґочий був гостем Українського студентського клюбу в Міннеаполісі й виголосив доповідь про Івана Е. Левицького та національну бібліографію Галичини другої половини XIX століття.

Декілька разів уже відвідував університет Міннесоти мґр Едвард Касинець, бібліограф та бібліотекар УНІГУ, для налагодження тіснішої співпраці й виміни бібліотечними надбаннями. В періодику Дослідчого центру історії еміґрації в університеті Міннесоти „Спектрум" згадується, що УНІГУ часто дарував тому центрові колекції українікя зі своїх дублікатів і відбитки документації й архівного матеріялу. Бібліотекар УНІГУ не лише збирає, зберігає та каталогізує україніку, він теж докладає всіх зусиль, щоб збірки українки були не лише в бібльотеках Гарвардського університету, але теж в книгозбірнях всіх визначних наукових інституцій країн Америки, Европи, Азії й інших частин нашої пляшети.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Вісті з Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді, Конн.

Хочемо поділитися з прихильниками Українського Музею і Бібліотеки та загалом українського громадянства про працю й досягнення цих двох чи не найстаріших інституцій на терені Америки.

Музей і Бібліотека сповняють свою культурну місію серед українців і інших національностей, які відвідують Музей.

Стемфорд стає великим осередком фінансового і культурного американського світу й багато американців виявляють зацікавлення чимраз більше нашою етнічною групою, тим більше що Владика Кир Василь бере участь у місцевому загальному житті й тим самим також інформує про нас американців.

За свій звітний час відвідало Український Музей кілька екскурсій, а між ними чимала група автобусом з Оборн, Н.Й., з Ельмайри Гайтс, Н.Й., з Террівілл, Конектикат, і школярів з Йонкерсу, Н.Й.

Також відвідують Музей Вівтарні Дружинники з нагоди їхньої конвенції, яка відбувається кожного року для випускників 8-ої кляси. В такій конвенції бере звичайно участь коло 200 студентів з цілої Америки. Тут вони крім особливої програми про покликання, мають нагоду запізнатися зі скарбами української культури, які зберігаються в Музеї та Бібліотеці.

Приміщення Музею перебуває в стадії відновлення та приготування для розміщення більшої кількости експонатів.

Після відновлення і поширення приміщень на Музей, управа має в пляні влаштувати спеціяльні виставки за змістом експонатів (скульптура, малярство) чи виставки окремих мистців.

Пребагата збірка вишивок, взорів до вишивання та народної ноші може теж бути темою окремої виставки.

Бібліотека також має рідкісні видання, з яких буде влаштовувати окремі виставки, тим більше, що деякі видання вже нині „білі круки" і де-інде їх не можна побачити.

У Бібліотеці тепер переводять каталогування два фахові бібліотекарі: о. Богдан Скасків, довголітній бібліотекар Конгресової Бібліотеки у Вашінґтоні,та о. Іван Терлецький, який завершує бібліотекарські студії степенем маґістра.

Музей придбав дуже цінну збірку кераміки та цілий ряд книг до історії українського мистецтва.

У звітному часі Бібліотека одержала від о. митрата Василя Середовича багато книжок (понад 400 томів), які є цінними доповненнями до наших бібліотечних фондів. Велику частину бібліотеки о. митрата Середовича передано до бібліотеки Духовної Семінарії, з якої користатимуть студенти середньої школи і Коледжу св. Василя .

Також прийшла бібліотека пок. о. шамбеляна Мищишина.

О. Богдан Олесь передав „Апостола" з року 1770.

Пані Н. Ільницька постійно пересилає нам видання „Сучасности".

Управа Бібліотеки звертається оцим з проханням до всіх видавців і видавництв, щоб були ласкаві пересилати, принаймні по одному примірникові своїх видань, які в нашій Бібліотеці тут збережуться та з них скорше чи пізніше будуть користати дослідники нашого минулого.

Нашою Бібліотекою користувалися чимало осіб, які опрацьовували регіональні чи інші збірники, але не всі видання ми одержали.

Музей і Бібліотека в Стемфорді складає щиру подяку всім Добродіям, що були ласкаві скласти свої щедрі датки на потреби Українського Музею і Бібліотеки з нагоди переслання їм різдвяних карток нашого видання чи з інших нагод: по 150 дол. — Сабіна Турянська; по 100 дол. — парафія Озон Парк (о. крил. Мудрий), СУК — „Провидіння"; по 50 дол.: о. крил. Любомир Мудрий (особистий дар), адв. Степан Ярема і о. митрат Мирослав Харина (від парафії св. Йосафата); по 30 дол. — о. митрат В. Середович; по 25 дол. — о. шамб. Антін Борса, д-р Василь Кінадь, д-р Зіновія Кунцьо, д-р Андрій Мацюрак, Йосиф Лисогір, д-р Ярослав Воєвідка, д-р Павло Джуль, о. Ярослава Михайленко, д-р Віра Фінлей, інж. Юліян Ястремський, д-р І. Політило, д-р Ірина Гребеняк, Віра Данусяр, д-р Василь і Марта Андріюк, д-р Василь Палідвор (в пам'ять покійної сетри Паньків.)

По 20 дол. — д-р Роман Смик, Волтер Ужвак, д-р Зеновій Семків, п-во Енглот, о. д-р В. Ґавліч, ЧСВВ, д-р В. Онуферко, д-р Василь Васинчук, д-р Всеволод Клюфас, п-во Вергуни.

По 15 дол — д-р Мирон Зарицький, д-р С. Павлинський і д-р К. Рогозинський. Інші зложили по 10 дол. і менші датки. Всім щире спасибі!

Д-р Василь Ленцик